

ZADIE

SMITH

NW

ZADIE

SMITH

NW

Artforum

NW

S FINANČNOU PODPOROU
MINISTERSTVA KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Zadie Smith

NW

Copyright © 2012 by Zadie Smith

Translation © Michaela Rosová & Marka Jurášová, 2013

Design & Layout © Janka & Palo Bálik, 2013

Slovak edition © Artforum, 2013

ZADIE
SMITH
NW

preložili
Michaela Rosová
a Marka Jurášová

Artforum

Pre Kellas

*Keď Adam ryl a Eva priadla,
kde máme zemepána hľadať?*

John Ball

NAVŠTÍVENIE

I

Tlusté slnko postáva pri telegrafných stĺpoch. Mäkký náter na školských bránach a pouličných lampách siričítie. Vo Willesdene ľudia chodia naboso, ulice európskej, je v móde jesť vonku. Ona sa drží v tieni. Červenovlasá. V rádiu: Ja som jediný autor slovníka, ktorý ma definuje. Dobrá veta – napíš si to na zadnú stranu časopisu. V hojdacej sieti, v záhrade suterénneho bytu. Ohradená, zo všetkých strán.

O štyri záhrady ďalej, na tomto sídlisku, protivná žena na treťom poschodí zemitou angličtinou kričí na nikoho. Júliin balkón, vrieska ako najatá. Ale nie. Tak to nie je. Ani nezačínaj. Ciga v ruke. Mäsitej a červenej ako rak.

Ja som jediný

Ja som jediný autor

Ceruzka na stránkach časopisu nezanecháva žiadnu stopu. Niekde čítala, že ten lesk spôsobuje rakovinu. Každý vie, že by nemalo byť tak teplo. Zoschnuté kvety a trpké jabĺčka. Vtáky spievajú nesprávne tóny na nesprávnych stromoch priskoro v roku. Ani, dopekla, nezačínaj! Pozri: ženino spálené brušisko spočíva na zábradlí. Ako rád hovorí Michel: Nie každého môžeš pozvať na večierok. Nie v tomto storočí. Krutý názor – ona nesúhlasí. V manželstve nemusíš všetko vidieť rovnako. Žlté slnko vysoko na nebi. Dva červené prúžky na bielej paličke, jasné, definitívne. Čo má robiť? Michel je v práci. Stále je v práci.

Ja som

jediná

Do záhrady padá zvrchu popol, potom špak a nakoniec škatuľka. Hlasnejšie než tie vtáky a vlaky a premávka. Jediná známkazdravého rozumu: maličký prístroj zastrčený v jej uchu. Som mu povedala, aby si nedovoľoval. Kde je môj šek? A ona aj tak do mňa, trepe si svoje. Posraté dovoľovanie.

Som jediná. Jediná. Jediná

Uvoľní päšť, nechá ceruzku sklízuť. Dovoľuje si. Nič iné, čo by sa tu dalo počúvať, len táto prekliata žena. Aspoň zo zavretými očami sa dá vidieť niečo iné. Husté čierne škvrnky. Mihajúci sa hmyz, cikcakuje. Cik. Cak. Červená rieka? Žeravé jazero v pekle? Konce hojdacej siete. Papiere plesknú na zem. Svetové udalosti a majetky a film a hudba ležia v tráve. Spolu so športom a nekrológmi.

2

Zvonček! Potáca sa bosá po tráve, pokrkvaná slnkom, ospalá. Zadné dvere vedú do malej kuchyne, obloženej v svietivých farbách podľa vkusu predchádzajúceho nájomníka. Zvonček necengá. Nieкто ho proste drží.

Za mliečnym sklom telo, rozmazané. Nesprávne usporiadanie pixelov na to, aby šlo o Michela. Medzi jej telom a dverami podlahové dosky chodby, zlaté od odrazov slnka. Táto chodba môže viesť len k dobrému. Ale tá žena kričí PROSÍM a plače. Buchne päťou do predných dverí. Odťahuje zámku, zisťuje, že sa zastaví v polovici, reťaz je tesná a malá ruka poletuje v štrbine.

– PROSÍM – bože, pomôžte mi – prosím, slečna, ja tu bývam – bývam priamo tu, bože, prosím – pozrite –

Špinavé nechty. Máva účtom za plyn? Účtom za telefón? Pretlačila ho cez otvor, za reťaz, tak blízko, že Leah musí ustúpiť, aby mohla zaostriť na to, čo jej ukazuje. *37 Ridley Avenue* – na rohu sa stretáva s jej ulicou. To je všetko, čo prečíta. Nakrátko si predstaví Michela, ako by cez fóliové okienko obálky preveroval osobné doklady, keby tu bol. Michel je v práci. Leah uvoľní reťaz.

Kolená neznámej sa pohnú, padá dopredu, celá sa pokrčí. Dievča či žena? Sú v rovnakom veku: medzi tridsať a štyridsať, uprostred či tak nejako. Jej útlým telom otriasa plač. Poťahuje si šaty a vzlyká. Žena volajúca verejnosť za svedka. Žena vo vojnovej zóne, v troskách svojho domu.

– Ste zranená?

Má ruky vo vlasoch. Hlava jej naráža do rámu dverí.

– Nié, ja niéé, moja mama – potrebujem pomoc. Bola som pri všetkých posratých dverách – prosím. Shar – volám sa Shar. Som odtiaľto. Žijem tu. Pozrite!

– Podťe ďalej. Prosím. Ja som Leah.

Leah je taká oddaná tomuto dvojkilometrovému štvorcú

mesta ako iní ľudia svojim rodinám či vlasti. Vie, ako tu ľudia rozprávajú, *posratý* len dáva rytmus vete. Tvár si prenasťaví na vyjadrenie súcitu. Shar zatvorí oči, prikývne. Urobí rýchly pohyb ústami, nečujný, hovorí pre seba. Smerom k Leah povie

– Ste taká dobrá.

Sharina bránica stúpa a klesá, teraz už pomalšie. Vzlyky ustanú.

– Héj, ďakujem. Taká dobrá ste.

Sharine rúčky zovrú ruky, ktoré ju podopierajú. Shar je drobná. Jej koža je papierovitá a suchá, má psoriatické škvrny na čele a na brade. Jej tvár je povedomá. Túto tvár videla Leah v uliciach mnohokrát. Svojráznosť londýnskych dedín: tváre bez mien. Lahko zapamätateľné oči, okolo tmavej hnedej vidno jasnú bielu, nad aj pod. Výraz chťivosti, strávenia toho, čo vidí. Dlhé mihalnice. Takto vyzerajú bábätká. Leah sa usmeje. Opätovaný úsmev je prázdny, bez rozpoznania. Sladko pokrivený. Leah je len dobrou neznámou, ktorá otvorila dvere a vzápätí ich nezatvorila. Shar opakuje: Ste taká dobrá, ste taká dobrá – až kým sa niť potešenia, ktorá sa vinie celou tou vetou (pre Leah to samozrejme až také potešenie nie je), nepretrhne. Leah krúti hlavou. Nie, nie, nie, nie.

Leah nasmeruje Shar do kuchyne. Veľké ruky na úzkych ramenách dievčaťa. Sleduje, ako sa Sharin zadok v teplákoch dvíha a klesá, jemne ochlpená priehlbinka na jej chrbte, zreteľná, spotená horúčavou. Útly driek sa rozchádza do kriviek. Leah nemá boky, je vytiahnutá ako chlapec. Shar možno potrebuje peniaze. Jej oblečenie nie je čisté. Na zadnej strane pravého kolena má na škaredej látke širokú dieru. Špinavé päty vyčnievajú z rozpadajúcich sa žabiiek. Smrdí.

– Infarkt! Pýtam sa ich, zomiera? Zomiera? Zomiera? Naložia ju do sanitky – a odpoveď žiadna! Tri decká mám doma samé – musím sa dostať do nemocnice – načo hovoria o aute? Ja nijaké nemám! Hovorím *pomôžte mi* – nikto, do riti, neurobil nič, aby mi pomohol.

Leah uchopí Sharino zápästie, posadí ju na stoličku za kuchynský stôl a podá jej rolku papierových utierok. Ešte raz položí ruku na Sharine ramená. Ich čelá sú od seba vzdialené na niekoľko centimetrov.

– Chápem, v poriadku. V ktorej nemocnici?

– Ja... som si to nezapísala... v Middlesexe alebo – Ale ďaleko. Nevieť presne.

Leah zovrie Sharine ruky.

– Pozrite, ja síce nešoférujem – ale –

Leah pozrie na hodinky. O desať päť.

– Ak počkáte, možno dvadsať minút? Ak mu zavolám hneď, mohol by – alebo možno taxík...

Shar si uvoľní ruky z Leahiných. Hánky si pritlačí na oči, zhlboka vydýchne: panika je preč.

– Musím tam ísť... žiadne číslo – nič – žiadne prachy...

Shar si zubami hryzie kúsok kože z pravého palca. Vystúpi krvavý fľáčik a zastaví sa. Leah znovu chytí Shar za zápästie. Prsty jej vytiahne z úst.

– Možno *ten* Middlesex? Názov nemocnice, nie to mesto.

Dolu smerom na Acton, nie?

Tvár dievčaťa je zasnívaná, ospalá. Mimo, ako hovoria Íri. Je možné, že je mimo.

– Nó... mohlo by... áno, nie, áno, to je ono. Ten Middlesex. To je ono.

Leah sa narovná, vyberie zo zadného vrečka telefón a vytočí číslo.

– STAVÍM SA ZAJTRA.

Leah prikývne a Shar pokračuje, telefonát si nevšíma.

– VRÁTIM TI TO. ZAJTRA PRINESIEM ŠEK, OKEJ?

Leah drží telefón pri uchu, usmieva sa a prikyvuje, oznamuje svoju adresu. Gestom naznačuje šálku čaju. Shar to nevidí. Shar sa pozerá na jablonožové kvety. Z tváre si utiera slzy látkou zafúlaného trička. Jej pupok, tesný uzol pučiacy z brucha, gombík všitý do gauča. Leah diktuje svoje telefónne číslo.

– Hotovo.

Otočí sa ku kredencu, voľnou rukou zdvihne rýchlovarnú kanvicu, zatrasie ňou, čakala, že bude prázdna. Trošku vody sa vyleje. Vráti kanvicu na podstavec a ostane tam, kde je, chrptom k návšteve. Nie je tam žiadne normálne miesto, kam si sadnúť či sa postaviť. Pred ňou, na dlhom parapete, ktorý sa tiahne celou izbou, niektoré veci z jej života – fotky, drobnôstky, otcov popol, vázy, rastliny, bylinky. V odraze okna Shar dvíha svoje nôžky na sedadlo stoličky, drží si členky. Tá núdzová situácia bola menej trápna než toto. V tejto krajine sa cudzincom čaj nevarí. V skle sa na seba usmejú. Cítiť ochotu. Niet čo povedať.

– Idem po hrnčeky.

Leah vymenúva všetky svoje činnosti. Otvára skrinku. Je plná hrnčekov; hrnčeky na hrnčekoch na ďalších hrnčekoch.

– Pekné miestečko.

Leah sa otočí príliš rýchlo, spraví pár irelevantných pohybov rukami.

– Nie je naše – prenajímame – naše je len toto – hore sú dva byty. Spoločná záhrada. Je štátny, takže...

Leah nalieva čaj, Shar sa rozhliada. Spodná pera vytrčená, jemne pokyvuje hlavou. S nasadeným výrazom uznania, ako človek z reality. Obzerá si Leah. Čo vidí? Pokrčená kockovaná flanelová košeľa, roztrhané krátke džínsy, pehavé nohy, bosé chodidlá – nemožná alebo flákačka, dámička, čo nemusí pracovať. Leah si skríži ruky na bruchu.

– Na štátny je dosť pekný. Máte veľa izieb?

Pera ostáva nízko. Trošku to komolí jej reč. Leah si všimne, že sa niečo deje v Sharinej tvári, a zahanbí sa preto, že si to všimla, a odvráti zrak.

– Dve. Tá druhá je skôr taká komora. Používame ju ako...

Shar sa medzitým zahľbi do niečoho úplne iného; je pomalšia ako Leah, ale už je tam, sú na tom istom mieste. Prstom ukáže na Leahinu tvár.

– Počkaj – ty si chodila na *Brayton*?

Povznesene poskočí na stoličke. To musí byť omyl.

– Prisahám, že keď si telefonovala, myslela som si: Teba poznám. Chodila si na Brayton!

Leah, uhniezdená na zadnej časti kredenca, vymenúva dátumy. Shar na letopočty nemá trpezlivosť. Chce vedieť, či si Leah spomína na to, ako bolo zaplavené prírodovedné krídlo, ako Jakeovi Fowlerovi strčili hlavu do zveráku. Vo vzťahu k týmto súradniciam, ako pristátia na mesiaci a úmrtia prezidentov, umiestňujú svoje vlastné časové údaje.

– Nó, o dva ročníky pod tebou. Akože sa to voláš?

Leah bojuje s tuhým viečkom dózy na sušienky.

– Leah. Hanwellová.

– Leah. Chodila si na Brayton. Vídavaš sa ešte s niekým?

Leah vymenuje svoj zoznam aj so skrátenými životopismi. Shar prstami do stola vyklopkáva rytmus.

– Už dlho si vydatá?

– Príliš dlho.

– Nemám niekomu zavolať? Tvojmu mužovi?

– Nie... nie... je tam, mimo. Nevidela som ho dva roky. Sprostý násilník, samé starosti. Mal kopy problémov, s hlavou a tak. Zlomil mi ruku, kľúčnu kosť, koleno, rozbil mi ksicht. Ti poviem –

Ďalšie len tak ľahko prehodí cez plece, s trochu štikútavým smiechom, nezrozumiteľne.

– Znásilňoval ma... bolo to šialené. No čo...

Shar sa zošuchne zo stoličky a kráča k zadným dverám. Vyzrie von na záhradu, vyprahnutý žltý trávnik.

– To ma veľmi mrzí.

– Tvoja chyba to nie je! Už je to proste tak.

Pocit absurdna. Leah si dá ruky do vreciek. Kanvica cvakne.

– Keď mám povedať pravdu, *Lejah*, klamala by som, keby som tvrdila, že to bolo ľahké. Bolo to *ťažké*. Ale. Ušla som. Som nažive. Tri decká! Najmladšie má sedem. Takže niečo dobré z toho vzišlo, chápeš.

Leah prikývne kanvici.

– Ty máš deti?

– Nie. Iba psa. Olive. Teraz je u kamošky Nat. Natalie Blakeová. V škole sa vlastne volala Keisha. Teraz Natalie De Angelis. Bola v mojom ročníku. Mala takéto veľké afro –

Leah napodobí atómový hríb za svojou hlavou. Shar sa zamračí.

– Hm, teraz je zahľadená do seba. Kokosový orech. Navonok čierna, vnútri biela. Myslela som si, že je taká.

Sharinou tvárou sa mihne pohrdavý výraz. Do toho Leah ďalej rozpráva.

– Má deti. Býva tamto, v nóbl časti, v parku. Je z nej právnička. Advokátka. Aký je v tom rozdiel? Možno žiadny. Majú dve deti. Deti Olive úplne zbožňujú. Môj pes, Olive.

Proste vyslovuje vety, jednu po druhej, nezastavia sa.

– Vlastne som tehotná.

Shar sa oprie o sklo dverí. Zatvorí jedno oko, mieri Leah na brucho.

– Oh, ešte je priskoro. Zistila som to vlastne dnes ráno.

Vlastne vlastne vlastne. Shar, ak aj prekvapená, nedá na seba nič poznať.

– Chlapec?

– Nie – myslím, proste, tak ďaleko som sa ešte nedostala.

Leah sa zapýri. Nezamýšľala hovoriť o tejto chúlостivej, nehoťovej veci.

– Vie o tom tvoj muž?

– Test som si robila ráno. Potom si prišla ty.

– Modli sa, aby to bolo dievča. Chlapci sú strašní.

Shar má zlovestný pohľad. Satansky sa škerí. Ďasná okolo všetkých zubov sú čierne. Podíde späť k Leah a ruku jej naplocho položí proti bruchu.

– Ukáž, viem to odhadnúť. Je jedno, ako zavčasu to je. Poď. Nezraním ťa. Ber to ako dar. Aj moja mama bola taká. Poď sem.

Načiahne sa za Leah a potiahne ju dopredu. Leah ju nechá. Shar položí svoje ruky späť tam, kde boli.

– Bude to dievčatko, určite. Ešte k tomu škorpión, to veští problémy. Bežkyňa.

Leah sa zasmaje. Cíti teplo stúpajúce medzi spotenými rukami dievčaťa a jej vlastným lepkavým bruchom.

– Akože atlétka?

– Nie... ten typ, čo stále uteká preč. Jedným okom ju vždy musíš sledovať, stále.

Sharine ruky klesnú, tvár sa znova zastrie nudou. Začne rozprávať. O všetkom rovnako. O Leah alebo čaji alebo znásilnení alebo izbách alebo infarkte alebo škole alebo o tom kto má dieťa.

– Tá škola... bola o ničom, ale tí ľudia, čo tam chodili... pár z nich sa má dobre, nie? Taký Calvin – pamätáš si Calvina?

Leah naleje čaj, oduševnene prikyvuje. Na Calvina si nespomína.

– Má posilňovňu na Finchley Road.

Leah víri lyžičkou čaj, nápoj, ktorý nikdy nepije, obzvlášť nie v tomto počasí. Prisilno stlačila vrecúško. Listy sa dostanú von a krúčia sa.

– Nieže ju prevádzkuje – on ju *vlastní*. Občas chodím okolo. Nikdy by som si nebola pomyslela, že by sa malý Calvin takto pozbieral – bol v bande s Jermainom, Louiem a Michaelom. Problémoví... Ani s jedným z nich sa už nestretávam. Nepotrebujem to divadlo. Ale vídavam Nathana Boglea. Aj s Tommym a Jamesom Havenovcami som sa stretávala, ale v poslednej dobe sme sa nevideli. Už dlhšie.

Shar rozpráva ďalej. Kuchyňa sa nakláňa a Leah sa rukou pridržiava o kredenc.

– Prosím?

Shar sa zamračí, rozpráva so zapálenou cigaretou v ústach.

– Že či si môžem dať ten čaj.

Vyzerajú spolu ako staré kamošky uprostred zimného večera, držiac svoje hrnčeky oboma rukami. Dvere sú otvorené, všetky okná sú otvorené. Vzduch sa nehýbe. Leah sa chytí za tričko a odlepí si ho z pokožky. Ventil sa otvorí a vzduch vyletí von. Pot nahromadený pod každým prsníkom zanechá na bavlně potupnú stopu.

– Poznala som... Chcem povedať...

Leah zatlačí týmto falošným zaváhaním a zapozera sa hlboko do svojho hrnčeka, ale Shar to nezaujíma, poklepkáva si na sklo dverí a hovorí cez ňu.

– Áno, v škole si vyzerala inak, jednoznačne. Nó, teraz si lepšia. Vtedy si bola celá ryšavá a kostnatá. Celá dlhá.

Leah je stále taká, všetko z toho. Zmena musela nastať v ostatných ľuďoch, alebo sa zmenili časy.

– Ale máš sa dobre. Ako to, že nie si v práci? Čože to robíš?

Shar už prikyvuje, sotva Leah začala rozprávať.

– Zavolala som, že som chorá. Necítila som sa dobre. Vlastne v štátnej správe, v podstate. Za dobrú vec. Rozdeľujeme peniaze. Z lotérie, pre charitu, neziskovky – malé miestne organizácie, ktoré potrebujú...

Nepočúvajú svoju vlastnú konverzáciu. Žena z činžiaku je stále na balkóne, vrieska. Shar potrasie hlavou a pískne. Venuje Leah susedsky súcitný pohľad.

– Sprostá tučná krava.

Leah prstom naznačí ťah jazdcom smerom od ženy. O dve poschodia vyššie, o okno vedľa.

– Tam som sa narodila.

Odtiaľ až sem, cesta dlhšia než sa zdá. Na sekundu tento detail zaujme Sharinu pozornosť. Potom odvráti zrak, odklepne popol na kuchynskú dlážku, aj keď sú dvere otvorené a tráva je len o kúsok ďalej. Možno je proste pomalá, a možno nemotorná. Alebo je traumatizovaná. Alebo roztržitá.

– Dobre sa máš. Žije sa ti. Asi máš kopu kamošov, v piatok chodíš von, do klubu a tak.

– Ani nie.

Shar krátko vydýchne množstvo vzduchu z úst, žalostný zvuk, a dokola kyvká hlavou.

– Pekne snobská, táto vaša ulica. Si jediná, čo ma pustila dnu. Ostatní by ma ani neošľali, keby som horela.

– Musím ísť hore. Po peniaze na taxík.

Leah má peniaze vo vrecku. Na poschodí vojde do najbližšej miestnosti, na záchod, zatvorí dvere, sadne si na dlážku a plače. Natiahne nohu a skopne toaletný papier z držiaka. Roluje ho späť k sebe, keď vtom zazvoní zvonček.

– ZVONČEK! ZVONČEK! IDEM?

Leah sa postaví, pokúša sa zmyť červeň z tváre v maličkom umývadle. Shar nájde na chodbe, pred policou s knihami ešte z vysokej, prstom prechádza po ich chrbtoch.

– Všetky si ich čítala?

– Nie, ani nie. Už na to nemám čas.

Leah vezme kľúč z miesta na strednej polici a otvorí vchodové dvere.

Nič nedáva zmysel. Šofér, ktorý stojí pri bráne, urobí gesto, ktorému nerozumie, ukáže na opačný koniec ulice a odchádza. Shar ide za ním. Leah ide za ním. Do Leah sa vracia trpezlivá pokora.

– Koľko potrebuješ?

V Sharinej tvári sa objaví tieň ľútosti.

– Dvadsať? Tridsať... bude stačiť.

Fajčí bez použitia rúk, vyfukuje dym kútikom úst.

Divokosť čerešňových kvetov. V ružovej aleji sa vynorí Michel, kráča hore ulicou, po druhej strane. Je príliš teplo – má mokrú tvár. Z tašky mu vytŕča uteráčik, čo pri sebe nosí kvôli dňom, ako je tento. Leah vztýči prst do vzduchu na žiadosť, aby ostal stáť tam, kde je. Ukáže na Shar, ale tá je schovaná za autom. Michel je krátkozraký, zažmúri ich smerom, zastaví sa, nervózne sa usmeje, vyzlečie si bundu a prehodí si ju cez rameno. Leah vidí, ako si šklbe tričko, snaží sa odstrániť zvyšky svojho dňa: kopa drobných chĺpkov, odstrižky od cudzincov, niektoré blond, iné hnedé.

– To je kto?

– Michel, môj muž.

– So ženským menom?

– Francúzskym.

– Peknučký... Pekní miláčikovia!

Shar žmurkne: jedna strana tváre groteskne stiahnutá.

Shar odhodí cigaretu a nastúpi do auta, dvere nechá otvorené.
Peniaze ostanú v Leahinej ruke.

– Je tunajší? Už som ho tu videla.

– Pracuje v kaderníctve, pri stanici. Je z Marseille – Francúz.

Žije tu už celú večnosť.

– Ale je Afričan.

– Pôvodom. Pozri – chceš, aby som išla s tebou?

Shar chvíľku nehovorí nič. Potom vystúpi z auta a oboma rukami sa načiahne k Leahinej tvári.

– Si skutočne dobrá duša. Bol to osud, že som prišla k tvojim dverám. Naozaj! Si duchovná. Je v tebe niečo duchovné.

Leah stisne Sharinu malú ruku a nechá sa pobožkať. Sharine ústa na Leahinom líci sú zľahka pootvorené, aby vyslovili *ďakujem*, a zatvoria sa súčasne s *ti*. Na oplátku jej Leah povie niečo, čo predtým nikdy v živote nevyslovila: Boh ti žehnaj. Oddelia sa – Shar neohrabane poodstúpi a otočí sa k autu, už je skoro preč. Leah vzdorovito vtlačí peniaze do Sharinej ruky. Veľkoleposť zážitku hrozí splasnutím do konvenčného, do anekdoty: iba tridsať libier, iba chorá matka, ani vražda, ani znásilnenie. Nič neprežije svoje rozprávanie.

– Šialené počasie.

Shar použije svoju šatku na osušenie potu z tváre a na Leah sa nepozrie.

– Stavím sa zajtra. Vrátim ti to. Prisahám pred Bohom, okej?
Naozaj díky. Dnes si ma zachránila.

Leah pokrčí ramenami.

– Nie, nebuď taká. Prisahám – prídem, vážne.

– Len dúfam, že je v poriadku. Tvoja mama.

– Zajtra, okej? Vďaka!

Dvere sa zatvoria. Auto štartuje.

3

Zdá sa to očividné všetkým okrem Leah. Aj jej matke, úplne očividné.

– Ako si mohla tak zmäknúť?

– Vyzerala zúfalá. Bola.

– Ja som bola zúfalá na Grafton Street a bola som zúfalá na Buckley Road, my všetci sme boli zúfalí, a nešli sme kvôli tomu kradnúť.

Statický obláčik vzdychu. Leah si to vie veľmi dobre predstaviť: snehová ofina sa zatrepoce, kvetované poprsie zdvihne. Jej matka, pekne operená írka sova. Teraz vo Willesdene, usadená na bideľku na celý život.

– Tridsať libier! Tridsať libier za taxík do Middlesexu. Tolko by to nestálo ani na Heathrow. Ak už rozdávame peniaze, mohla by si nejaké postrčiť týmto smerom.

– Stále sa môže vrátiť.

– Sám Ježiš Kristus sa vráti skôr než ona! Dve také tu boli cez víkend. Videla som ich prichádzať zdola, zvoníť pri dverách. Hneď som mala jasno. Crack. Odporný zlozvyk! Na našom konci ich vidíš každý deň, pri stanici. Jenny Fowlerová na rohu otvorila dvere jednej z nich – vraj úplne lietala, úplne mimo, ako šarkan hore na nebi. Tridsať libier! To z teba lezie tvoj otec. Nikto s mojou krvou v žilách by neskočil na niečo také absurdné. Čo ti na to povedal tvoj Michael?

Jednoduchšie, koniec koncov, pripustiť toto Michael, než počúvať Míííí-šel, čo sa dokola prelieva v tých pochybovačných ústach ako chuť niečoho hrozného.

– Hovorí, že som idiot.

– No, nič iné ani nie si. Ľudí ako *on* tak ľahko nepodfukneš.

Všetci sú to Nigérijčania, všetci dohromady, aj keď sú Francúzi, alebo z Alžírska, všetci Nigérijčania, tak ako celá Afrika,

pre Pauline, v podstate Nigéria, a to Nigérijčania úskoční, pri-
vlastnili si všetky tie veci v Kilburne, čo raz boli írske, a päť z jej
vlastného tímu sestričiek sú Nigérijčanky, kde predtým boli Írky,
alebo prinajmenšom Pauline usudzuje, že sú to Nigérijčanky,
a sú úplne v pohode, pokým z nich ani na minútu nespustíš zrak.

Leah položí necht palca na svoj snubný prsteň. Tvrdo na ob-
rúčku zatlačí.

– On tam chce zájsť.

– A prečo by nemal? Bola si okradnutá na vlastnom prahu ne-
jakou Cigánkou, či nie?

Všetko preložené do vlastných, zrozumiteľných výrazov.

– Nie. Je zo subkontinentu.

– Indka, chcela si povedať.

– Niekde z tej oblasti. Druhá generácia. Anglicky hovoriaca,
podľa počutia.

– Aha.

– Zo školy! Plakala mi vo dverách!

Ďalší statický oblak.

– Občas si myslím, že je to preto, že si sama. Keby sme vás
mali viac, možno by si sa bola naučila viac o ľuďoch a o tom, akí
ľudia naozaj sú.

Nech by sa Leah pokúsila začať kdekoľvek, Pauline sa vráti
k tomuto bodu. Celý ten príbeh sa dá zhrnúť asi takto: Z Dublinu
do Kilburnu, protestantské dieťa – výnimka v čeliadke, v časoch,
keď všetci ostatní boli iného vyznania. Namierila si to každo-
pádne na nemocničné oddelenie ako ostatné dievčatá. Flirtovala
s O'Rourkovcami, chlapcami murárskymi, ale chcela do lepšie-
ho, so svojou gaštanovou hrivou a jemnými rysmi, už vtedy pô-
rodná asistentka. Čakala príliš dlho. Zahniezdila sa za súmraku
s tichým vdovcom, Angličanom, ktorý nepil. Z O'Rourkovcov
sa stali obchodníci so stavebninami, s polovicou Kilburn High
Road vo vrecku. Za ktorú by ona tú trochu alkoholu vydržala.
Vďaka bohu, že sa rekvalifikovala (röntgenologička)! Kde by ináč
teraz bola? Táto historka, vždy na prídel, objaví sa niekoľkokrát

za rok, teraz prepukávala v každom telefonickom rozhovore, vrátane tohto, ktorý sa Pauline vôbec netýka. Pre Pauline sa čas zhusťuje, už jej veľa nezostáva. Chce minulosť stlačiť do podoby takej malej, aby si ju mohla vziať so sebou. Leah má počúvať. Nie je v tom dobrá.

– Boli sme príliš starí? Cítila si sa osamelo?

– Mami, prosím ťa.

– Mám na mysli len to, že by si lepšie chápala ľudskú náтуру.

No a teraz, nejaké novinky? V tom smere?

– V akom smere?

– V babičkovskom smere. V smere tikajúcich hodínok.

– Stále tikajú.

– No dobre. Nerob si starosti, moja. Príde to, keď to má prísť.

Je tam Michael? Môžem s ním hovoriť?

Medzi Pauline a Michelom neexistuje nič okrem nedôvery a nedorozumenia, s výnimkou tejto požehnannej súhry, kedysi zriedkavej, teraz stále častejšej, v ktorej sa Leah zachovala ako idiot a tento fakt medzi prirodzenými nepriateľmi vytvára koalíciu. Pauline, rozčúlená a ružová, nadáva. Michel si precvičuje svoju malú zásobu ťažko vydobytých hovorových výrazov, poklad každého imigranta: napokon, veď vieš, čo mám na mysli, a ako keby to nestačilo, a ja mu na to, a ja akože, tak to sadlo, tento si zapamätám.

– Neuveriteľné. Keby som tam tak bol, Pauline, to ti hovorím. Keby som tam tak bol.

Aby túto konverzáciu nemusela počúvať, vykročí Leah do záhrady. Ned z poschodia leží v jej hojdacej sieti, ktorá je spoločná, takže to nie je jej hojdacia sieť. Ned pod jabloňou, užíva posvätnú bylinu. Levia hriva, pomaly šedivejúca, skrotená škaredou gumičkou. Prastará Leica mu spočíva na bruchu, čaká na západ slnka nad NW, pretože západy slnka sú v tejto časti sveta podivne prenikavé. Leah podíde k stromu a ukáže víťazné znamenie.

– Kúp si vlastnú.

– Som prestala.

– Očividne.

Ned položí džoint medzi jej rozťahnuté prsty. Ona silno potiahne, drsne proti hrdlu.

– Daj si na čas. Z Afganistanu. Psychotropná!

– Už som veľké dievča.

– Dnes meter osemdesiat. A stále rastie.

– Až kým sa nezačne zmenšovať.

– Prfff!

Nech Leah povie Nedovi takmer čokoľvek, je jedno, aké faktické a banálne to je, on v tom nájde filozofiu. Seriózny hulič, čas okolo neho tuhne. Jednoduché veci sa naťahujú, naberajú na význame. Leah sa zdá, že má Ned dvadsaťosem, odkedy sa pred desiatimi rokmi stretli.

– Hej, vrátila sa tvoja návšteva?

– Nič také.

To smeruje celkom proti Nedovej optimistickej povahe. Leah sleduje, ako zlyháva v úsilí nájsť niečo, čím by dieru vyplnil.

– Práve včas. Fakt krása.

Leah sa pozrie hore. Obloha zružovela. Dráhy lietadiel z Heathrow proti nej kvitnú bielou. V kuchyni Michel, vyžíva sa:

– Tak to sadlo, tento si zapamätám, bože dobrý!

4

Mladý sikh, znudený. Turbanom mu presakuje pot. Hladí dole na otcov pult, kde sa vrecko plné mincí snaží vyzbierať na škatuľku Rothmansiek. Lacný ventilátor nezmyselne vrčí. Aj Leah sa nudí, pozoruje Michela, ako omakáva pečivo, čo ho nikdy neuspokojí, čo nikdy nebude také dobré ako vo Francúzsku. To bude tým, že ho peču tu v zadnej časti cukrárne kúsok od Willesden Lane. Skutočné croissanty sa dajú kúpiť na organickom trhu, vždy v nedeľu, na ihrisku starej školy, kam Leah chodila. Dnes je utorok. Od nových susedov sa Leah dozvedela, že Quintonská základná je dosť dobré miesto na nákup croissantov, ale nie dosť dobré na to, aby tam človek poslal svoje deti. Olive z dlážky cukrárne vysáva odrobinky. Olive je tak trochu Francúzka, ako Michel. Jej starý otec bol šampiónom v Paríži. Na rozdiel od Michela nie je taká priberčivá, keď ide o croissanty. Oranžová a biela, s hodvábnymi ušami ako z čias Stuartovcov. Smiešna, zbožňovaná.

– a je nutné ísť k poriadnemu lekárovi. Na kliniku. Stále skúšame. A nič. Tento rok máš tridsať päť.

Vyslovené po francúzsky: nyyššt. Kedysi boli rovnako starí. Teraz Leah starne psími rokmi. Jej tridsaťpäť je sedemkrát viac ako jeho, a sú sedemkrát dôležitejšie, až tak dôležité, že jej tie čísla musí neustále pripomínať, keby náhodou zabudla.

– Kliniku si nemôžeme dovoliť. Akú kliniku?

Malá postava pri pulte sa otočí. Skôr než čokoľvek iné sa na Leah usmeje – inštinktívne, ako keď niekoho spoznáš a potešíš sa – a vzápätí, len čo si spomenie, zahryzne si do pery a položí ruku na dvere, rozoznie sa zvonček.

– To je ona. To bola ona. Čo si kupovala cigy.

Leah očakáva čistý únik. Shar nemá šťastie. Ani jedna z nich nemá. Postaršia rozložitá žena sa sunie dovnútra, práve keď sa

Shar pokúša vyjsť von. Pri vchode predvedú malý nemotorný tanec. Michel je rýchly a smelý a nedá sa zastaviť.

– Zlodejka! Si zlodejka! Kde sú naše peniaze?

Leah chytí ten prst, čo ukazuje, a stiahne ho dolu. Každá červená peha vzplanie a rumenec sa jej šíri hore hrdlom, zaplavuje jej tvár. Shar ustane v tanci. Odvalí ramenom starú dámu z cesty. Beží.

5

V spálni Leah verí v nestrannosť:

Leží tu jeden muž a jedna žena. Ten muž je krajší než tá žena. A z tohto dôvodu bývali časy, keď sa žena bála, že muža miluje väčšmi než on ju. On to vždy popieral. To, že je krajší, poprieť nemôže. Byť krásny je preňho jednoduchšie. Jeho pokožka je veľmi tmavá a starne pomalšie. K tomu tá tvár, vystupujúce lícne kosti. Tu ho máme, uloženého krížom cez posteľ, nahého. Ako Brigitte Bardot v Pohrdaní, uložená cez posteľ, nahá. Keby tak len bol tento muž ako Brigitte Bardot, ktorá nikdy nemala deti, dáva prednosť zvieratám. Aj keď ona sa zase stala neústupnou v iných ohľadoch. Táto žena sa pokúša hovoriť so svojím manželom o tom zúfalom dievčati, čo prišlo k ich prahu. Čo to vôbec znamená, povedať, že klamala? Je to lož, keď povie, že je zúfalá? Bola dosť zúfalá na to, aby prišla k ich prahu. Manžel celkom nerozumie, čím sa to jeho žena tak zaoberá. Jemu samozrejme chýba zásadný dielik skladačky. On túto skrytú ženskú logiku nemá šancu sledovať. Môže iba skúsiť načúvať, kým ona hovorí. Chcem proste vedieť, či som urobila správnu vec, hovorí žena, nemôžem proste prísť na to, či som

Tu ju muž zastaví a povie:

– na tvojej strane nejaká zásuvka na túto vec? Moja je vypálená. Ale s tým sa nedá nič robiť. Klasika. Lieta v cracku. Zlodejka. Nie je na tom nič zvláštne. Pod' sem a

Keď sa stretli, tento muž a táto žena, fyzická príťažlivosť bola okamžitá a neodolateľná. Stále to tak je. Vďaka tejto nezvyčajnej, naliehavej príťažlivosti je aj ich história svojrázna. To fyzické vždy prišlo ako prvé, vždy.

Kým sa jej vôbec prihovril, už jej stihol umyť vlasy, dvakrát.

Mali sex skôr, než poznali svoje priezviská.

Mali análny sex skôr než vaginálny.

Mali desiatky sexuálnych partnerov, kým sa zosobášili. Romance na tanečnom parkete, úlety na Ibize. Roky deväťdesiate, extatická dekáda! Zobrali sa, hoci sa zobrať nepotrebovali, hoci obaja prisahali, že to nikdy neurobia. Ťažko vysvetliť – pri tomto stoličkovom tanci –, prečo sa napokon zastavili jeden pri druhom. Dobrota ako vlastnosť s tým niečo mala do činenia. Na tých tanečných parketoch sa dalo nájsť mnohé, ale dobrota bola zriedkavá. Jej manžel bol láskavejší než ktorýkoľvek muž, ktorého Leah Hanwellová kedy poznala, okrem otca. A potom samozrejme prekvapili samých seba svojou konvenčnosťou. Svadba Pauline potešila. Stíšila obavy Michelovho príbuzenstva. Bolo potešujúce potešiť si rodiny. Okrem toho, tie vlastné mená „manželka“ a „manžel“ niesli v sebe silu, akú ani jedna strana neočakávala. Ak to bolo woodoo, boli za to vďační. Umožnilo im prestať tancovať okolo stoličiek bez toho, aby vôbec museli priznať, že už ich to unavovalo.

Veci sa rýchlo pohli.

Zažili jedno tehotenstvo, ešte kým sa zobrali, dva mesiace po zoznámení, ktoré umelo prerušili.

Boli manželmi skôr, než sa stali priateľmi, čo je iný spôsob, ako povedať:

Ich svadba poskytla príležitosť pre ich priateľstvo.

Boli manželmi skôr, než si mohli všimnúť to množstvo malých rozdielov vo svojom zázemí, aspiráciách, vzdelaní, ambíciách. Je rozdiel medzi ambíciami chudoby mestskej a chudoby vidieckej, napríklad.

Keď si tieto rozdiely všimla, bola Leah svojím spôsobom sklamaná, že medzi nimi nespôsobili žiadny skutočný konflikt. Bolo ťažké privyknuť faktu, že pôžitok, ktorý jej telo nachádzalo v jeho tele, a naopak, by mohol tak poľahky premôcť všetky výhrady, ktoré mala, alebo by mala mať, alebo si myslela, že by mala mať.

– Jej mama mohla byť mŕtva. Mohla sa s tým vyrovnávať a zrovna proste zabudnúť. Mohla to strčiť dnu dverami a ono sa

to zachytí v bordeli a Ned to všetko vyhodí. A možno proste zrovna nemá toľko peňazí.

– Áno, Leah.

– Toto nerob.

– Čo by si chcela, aby som povedal? Svet je tým, čím je.

– Tak prečo sa vôbec o niečo pokúšame?

Úplne objektívne, je to ženina vina, že nikdy nie je reč o deťoch. Z nejakého dôvodu jej nikdy nenapadne, že by všetko toto úžasné šukanie mohlo smerovať k určitému, dokonale zrejmému cieľu. Toho cieľa sa bojí. Byť objektívny! Čo to je, ten strach? Má to niečo do činenia so smrťou a s časom a s vekom. Jednoducho: Vo svojej hlave mám osemnásť mám osemnásť a ak neurobím nič ak budem nehybne stáť nič sa nezmení naveky budem mať osemnásť. Naveky. Čas sa zastaví. Nikdy nezomriem. Veľmi banálny, tento strach. Každý ho má v tejto dobe. Čo ešte? Je dostatočne šťastná v tejto chvíli, tak, ako sú. Cíti, že si zaslúži presne to, čo má, ani viac, ani menej. Akákoľvek zmena môže túto rovnováhu fatálne ohroziť. Prečo by sa to muselo meniť? Občas manžel tejto ženy prekrojí červenú papriku zhora nadol a vysýpa semená do umelohmotnej misy a jej podáva cuketu, nech krája na kocky, a hovorí:

Pes.

Auto.

Byt.

Variť spolu, presne takto.

Pred siedmimi rokmi: Ty si bola na podpore. Ja som umýval vlasy.

Toto sa mení! Pomaly sa niekam dostávame, nie?

Žena nevie, kam niekam. Nevedela, že už vyrazili, ani to, ktorým smerom vietor fúka. Nechce sa nikam dostať. Pravdu povediac verila, že budú navždy nahí v týchto plachtách a nikdy k nim nič nepríde, nič okrem uspokojenia. Prečo by sa mala láska „posúvať dopredu“? Ktorým smerom je dopredu? Nedá sa povedať, že by nebola varovaná. To sa nedá povedať. Tridsaťpäťročná žena, päť rokov vydatá za muža, ktorého miluje, určite varovaná

bola, mala by tomu venovať pozornosť, mala by počúvať, nemala by byť prekvapená, keď jej muž hovorí:

– veľa dní, keď je žena plodná. Myslím, že len tri. Takže nie je dobré len tak povedať „Oh, proste sa to stane, keď sa to stane“. Nie sme takí mladí. Musíme byť trochu, povedzme, bojovnejší, akože plánovať.

Objektívne povedané, má pravdu.

6

We are the village green preservation society. God save little shops, china cups and virginity! Sobotňajšie ráno. JEDINE KINKS KAŽDÝ DEŇ: *Girl. You really got me going. You got me so I don't know what I'm doing.* V sobotňajšie rána Michel pomáha dámam a pánom z NW, aby vyzerali dobre v sobotňajšiu noc, aby vyzerali čerstvo a správne, a tam, v salóne, si to môže dovoliť, nechá jačať svoje sirupovo sladké R&B, to jeho ou bejbi ou s tebou do šiestej do rána do úsvitu ou jée. V sobotňajšie rána je voľná! *God save tudor houses, antique tables and billiards! Preserving the old ways from being abused. Protecting the new ways for me and for you.* Čo viac môžeme urobiť? Dupäť po byte v spodnom diele pyžama, nemelodicky si pospevovať. Ned je v záhrade. Ned schvaľuje hlasnú hudbu bieleho pôvodu. Spieva spolu s ňou. *Well I tried to settle down in Fulham Broadway. And I tried to make my home in Golders Green.* V tejto víkendovej voľnosti je vždy niečo maniakálne a melancholické: vnútorné odpočítavanie do pracovného týždňa sa už začalo. V zrkadle je svojou vlastnou tanečnou partnerkou, nos oproti nosu s odrazom. Tá skutočná osoba sa usmieva a spieva. Ó, ako mi chýbajú tí ľudia doma vo Willesden Green! Niečo vo vnútri zatiaľ zmätene sleduje novinky v zrkadle: z temena vychádza šedá šmuha, napuchnuté záhyby okolo očí, mäkké brucho. Tancuje ako dievča. Dievčaťom už nie je. YOU REALLY GOT ME. YOU REALLY GOT ME. YOU REALLY GOT ME. Kam ten čas utiekol? Až keď Olive začne šialene štekať, uvedomí si, že dole zvonil zvonček.

– Moja mama mala – mala infarkt! Päť... libier.

Toto dievča má vlasy kulmou spálené dorovna. Tučná alebo tehotná. Tupo hľadí dole, rozpačitá z rozzúrenej Olive, čo sa jej prepletá medzi nohami. Vzhliadne k Leah a smeje sa. HA! Zašla príďaleko na to, aby si spomenula na svoju repliku. Neohrabane sa otočí na päte, tanečnica, čo vykonáva svoj pohyb príliš neskoro. Zamieri cestičkou na ulicu, kolíše sa a smeje.

7

Jabloňový strom, jabloňový strom.

Vec, čo má na sebe jablká. Jabloňové kvety.

Také symbolické.

Sieť konárov, koreňov. Dole, hľbia tunely.

Čím plnšie, tým plodnejšie.

Čím viac červov. Čím viac potkanov.

Jabloňový strom, jabloňový strom. Jablko. Strom. Ktorý smer je dopredu? Tik, tak.

Tri byty. Jeden jabloňový strom. Vlastniť, prenajať. Obťažkaný jadierkami.

Na vrcholku stromu. Až sa zlomí ten konár, aj dieťa sa.

Popol mŕtveho človeka. Okolo koreňov, do koreňov?

Sto rokov starý jabloňový strom.

Sedieť na svojich valrínoch. Pod jabloňovým stromom. *Chlapčeka?*

Nové konáre. Nové kvety.

Nové jablká. Ten istý strom?

Narodil sa a vyrastal. Tie isté ulice.

To isté dievča? Ďalší krok.

Jablkostromjablko.

Kmeň, kôra.

Alenka, sníva.

Eva odhryzáva.

Pod ktorým pekné dievčatá robia chyby.